

1085 gratia prolem obtineat. Praeterea ¹⁾ mittit capellanum suum nomine Petrum, qui et eius vota sancti Egidii ²⁾ ad sepulchrum et alia munuscula abbati et fratribus suis deferat, quatenus per intercessionem eorum deus exaudiat eius petitionem. Qui mox, ut dominae suae implevit iussa, cum iam repatriare vellet, sic ei abbas quasi propheticis ore fertur dixisse: Vade cum dei benedictione et dic tuae dominae: Spera in deum et nichil in fide haesites, quia concipies et paries filium. Nullus est ³⁾ enim, qui ⁴⁾ non obtinuit, quod sanctum Egidium fideliter ⁵⁾ petivit. Sed timeo, ne forte deum offendamus, cum contra fata precibus eum fatigamus, licet ipse per merita huius nostri patroni ⁶⁾ nonnunquam petentibus annuat, quod natura vetat. Qui cum dominae suae haec retulisset, tempore suo concepit, et postquam peperit ⁷⁾ filium, tertia die obiit in primo galli cantu supra praenotatae ⁸⁾ diei. Filius autem eius post in baptisate nomine sui patris ⁹⁾ Bolezlav est vocatus ¹⁰⁾.

1086 37. Anno dominicae incarnationis 1086 iubente et peragente Romanorum ¹¹⁾ imperatore Tertio Heinrico augusto celebrata est synodus magna in urbe Moguntia ¹²⁾, ubi IV archiepiscopi et XII praesules, quorum nomina post docerimus, simul cum abbatibus monasteriorum et ceteris fidelibus residentes, plurima decreta super statu sanctae ¹³⁾ ecclesiae scriptis roboraverunt. In quo conventu idem caesar omnibus sui regni optimatibus, ducibus, marchionibus, satrapis et episcopis assentientibus, et collaudantibus, ducem Boemorum Wratizlaum tam Boemiae quam Poloniae praefecit, et inponens capiti eius manu sua regalem circulum, iussit archiepiscopum Treverensem ¹⁴⁾ nomine Engilbertum ¹⁵⁾, ut eum in sede sua metropoli Praga in regem ungit et diadema capiti eius inponat. In eodem concilio Pragensis praesul Gebeardus ¹⁶⁾ scripta suae antiquae querimoniae repraesentat de Moraviensi episcopo Johanae supra memorato. Qui quamvis

z milosti boží obdržela. Mimo to poslala kaplana svého, jménem Petra, aby sliby její ke hrobu sv. Jiljí, jakož i jiné dárky opatovi a bratřím donesl, aby skrz jejich přimluvu Bůh vyslyšel její modlitbu. Kterýž hned jak splnil rozkazy paní své, když chtěl putovati zase k domovu, opat př jemu taktó řekl jako ústy prorokými: Jdi s božím požehnáním, a pověz paní své: daufej v Boha a newiklej se ve wfe, nebo počneš a porodiš syna. Neb není nikdo, kdoby neobdržel, zač swatého Jiljí wře žádal. Ale bojím se, abychom snad Boha neurazili, když naň proti osudu modlitbami doléháme, byť pro zásluhy našeho patrona někdy žádajícími propůjčil, co příroda zakazuje. Když onen paní své to oznámil, svým časem počala; a když porodila syna, třetího dne zemřela při prvním zpívání kohauta dne swrchufeceného. Syn pak její potom na křtu jest nazwán Boleslawem, dle jména strýce svého.

37. Léta od narození páně 1086 z rozkazu a spůsobením císaře Římského třetího Jindřicha, rozmnožitele říše, držán jest velký sněm we městě Mohuči. Tam čtyři arcibiskupové a 12 biskupů, jejichž jména potom oznámíme, spolu s opaty klášterů a jinými wěrnými zasedajícíe, mnoho náležá o stawu cirkwe swatě písmý stwrdili. W tomto shromáždění týž císař se swolením a schwilením wšech welmožů, wéwod, markrabí, hrabat a biskupů knže české Wratislawa postavil jak nad Čechy tak nad Polskem, a wložil na hlavu jeho swau rukau korunu králowskou, kázal arcibiskupu Tricrskému, jménem Engelbertowi, aby jej we hlawním sídle jeho w Praze za krále pomazal a korunu na hlavu jeho postavil. W témž shoru biskup Pražský Gebhart písmá staré žaloby své předložil o biskupu morawském Janowi swrchufeceném. Ač ten toho roku byl již sešel s tohoto swěta, nieméně biskup prvé řečený, welice se staraje

¹⁾ Propterea 4, 4a. — ²⁾ Eg. confessoris 4a. — ³⁾ nemá 4. — ⁴⁾ nemá 4, 4a. — ⁵⁾ nemá A. — ⁶⁾ patr. Aegidii 4, 4a. — ⁷⁾ concepit A. — ⁸⁾ notatae 3. — ⁹⁾ patris měl A, ale oprav. w patru; patris 1, 6. Po slově tomto (ne jako sme w úvodu str. XVI řekl) po slově baptisate) schází w ruk. 6 jeden (ne dwa) list, který nahrazen přepisem z ruk. kapitulinho. — ¹⁰⁾ vocitatus 2a, 2b, 3. Filius autem eius potius est in baptisate nomine sui patris Bolezlau 4, 4a. — ¹¹⁾ nemá 2. Co nyai následuje až ku kap. 38, jest též w ruk. 7. — ¹²⁾ Maguntina A; Moguntia 4; Magoncia 7. — ¹³⁾ nemá A. — ¹⁴⁾ nemá A; Treverensem 1, ale i má pod sebou tečku. — ¹⁵⁾ Egelbertum 2b. — ¹⁶⁾ Iaromir 3; Gebeardus ostatni.

eodem anno iam ¹⁾ ab hoc seculo migrarat ²⁾, tamen valde praecevens in futurum praedictus ³⁾ praesul, et agens per amicos pulsatis aures caesaris, ne iterum in eodem loco alius subrogetur episcopus, replicat coram omnibus privilegium olim a sancto Adalberto episcopo, suo antecessore, confirmatum, tam a ⁴⁾ papa Benedicto quam a primo Ottone imperatore. Ad cuius iustam querimoniam imperator motus precibus ducis Wratislavi, fratris eiusdem episcopi Gebeardi, et consilio archiepiscopi Maguntini Wezelonis ⁵⁾ et aliorum bonorum, qui iustitiae favebant, novum antiquo fere eiusdem tenoris addit privilegium et signo imperiali confirmat, ut in sequentibus ⁶⁾ patebit. Cuius privilegii formam, si huic operi nostro inseramus, non superfluum fore aestimamus; continet enim aut hunc aut huiusmodi textum:

In nomine sanctae et individuae ⁷⁾ Trinitatis. Henricus tertius, divina favente clementia Romanorum imperator augustus. Regio nomini et imperatoriae dignitati congruere novimus, ut ⁸⁾ ecclesiarum dei utilitatibus ⁹⁾ ubique opitulantes, dampna vel ¹⁰⁾ iniurias earum quacunq[ue] necesse fuerit propulsemus. Quapropter ¹¹⁾ universis ¹²⁾ dei nostrique regni fidelibus, tam futuris quam praesentibus, notum esse volumus, qualiter fidelis noster Pragensis episcopus Gebeardus saepe confratribus ¹³⁾ suis et coepiscopis ceterisque principibus nostris ac novissime nobis conquestus est, quod Pragensis episcopatus, qui ab initio per totum ¹⁴⁾ Boemiae ac ¹⁵⁾ Moraviae ducatum ¹⁶⁾ unus et integer constitutus, et tam a papa Benedicto quam a primo Ottone imperatore sic confirmatus est, postea antecessorum suorum consensu, sola dominantium potestate, subintronizato intra terminos eius novo episcopo, divisus esset et iminutus. Qui cum Maguntiae coram legatis apostolicae sedis, praesentibus nobis ac plerisque regni nostri optimatibus, eandem querimoniam intulisset, ab archiepiscopis Wezzone Maguntino ¹⁷⁾, Sigevino ¹⁸⁾ Coloniensi, Egilberto Treverensi, Liemaro ¹⁹⁾ Bremensi, ab episcopis quoque

napřed o budoucnost a skrze přátele jednaje, naléhal císaři na uši, aby v tom místě nebyl opět jiný biskup dosazen. Rozvinul přede všemi privilegium někdy od svatého biskupa Wojtěcha, předchůdce svého, stvrzené, jak od papeže Benedikta tak od prvního Otty císaře. K jehožto spravedlivé stížnosti císař, pohnut prosbami knížete Wratislawa, bratra téhož biskupa Gebharta, a radou arcibiskupa Mohučského Wezela i jiných dobrých, kteří přáli spravedlivosti, k starému přidal nové privilegium skoro téhož znění, a znakem císařským stvrdil, jak se dále ukáže. Kteréhožto privilegia opis jestliže od tohoto díla našeho vložíme, za zbytečné nepokládáme; obsahuje totiž toto neb takové znění:

We jménu svaté a nerozdlílné Trojice. Jindřich třetí, z přízné milosti boží Římský císař, rozmnožitel říše. Wíme, že přísluší jménu královskému a důstojenství císařskému, abychom prospěchům kostelů božích všudež napomáhali, škody neb krivdy od nich, kdežkoli by potřeby bylo, zaháněli. Pročž chceme, aby všem věrným božím i říše naše, jak přítomným tak budoucím, bylo vědomo, kterak věrný náš biskup Pražský Gebhart často svým spolubratřím a spolubiskupům i ostatním knížatům našim a posledně nám žaloval, že biskupství Pražské, které od počátku přes celé knížetství české i moravské jedno a celé bylo žřizeno a jak od papeže Benedikta tak od prvního Otty císaře tak stvrzeno, potom se svolením jeho předchůdce pauháno mocí panujících podstrčením nově dosazeného biskupa vnitř hranice jeho bylo rozděleno a zmenšeno. Kterýžto když v Mohuči před legaty stolice apóstolské, u přítomnosti naší a mnohých velmožů říše naší tauž žalobu wznese, od arcibiskupů Wezla Mohučského, Sigewina Kolinského, Egilberta Trierského, Liemara Bremenského, též od biskupů Dětficha Virdunenského, Konrada Maastrichtského, Oldřicha Eistetského, Otty Ře-

¹⁾ nemá 4. — ²⁾ zemřel, jak w starém seznamu biskupů Olomaučských se wyprawuje, 25 listop. 1086. —

³⁾ praedictus 2aa. — ⁴⁾ nemá 4. — ⁵⁾ Wezelonis 4; Wezelonis 2aa. — ⁶⁾ místo in seq. má 2aa inferius. —

⁷⁾ et indiv. nemá A. — ⁸⁾ nadeps. w A rukau jinou. — ⁹⁾ dignitatibus 2. — ¹⁰⁾ dampnabiles iniurias 4, 4a. —

¹¹⁾ quapropter 1. — ¹²⁾ nemá 4. — ¹³⁾ cum fratribus 4, 4a. — ¹⁴⁾ per tot nemá 7. — ¹⁵⁾ et 2aa. — ¹⁶⁾ ducatum 7. — ¹⁷⁾ Magontino 2, 2a, 2b. — ¹⁸⁾ Sigevino 2; Sicevino 2b. — ¹⁹⁾ Liemaro 4, 4a.

1036 Tiedrico ¹⁾ Virdunensi, Chounrado ²⁾ Traiectensi, Oudalrico ³⁾ Eistetensi ⁴⁾, Ottone Ratisponensi, cum assensu laicorum, ducis Boemorum Wratislavi, et fratris eius Chounradi, ducis Friderici ⁵⁾, ducis Lutoldi ⁶⁾, palatini comitis Raptonis ⁷⁾, et omnium, qui ibidem convenerant, primitiva illa parochia cum omni terminorum suorum ambitu Pragensi sedi est adjudicata. Termini autem eius occidentem versus hii sunt: Tugost ⁸⁾, qui ⁹⁾ tendit ad medium fluminis Chub, Zelza ¹⁰⁾, Zedlica ¹¹⁾ et Liusena ¹²⁾ et Dasena ¹³⁾, Lutomerici ¹⁴⁾, Lemuzi ¹⁵⁾ usque ad mediam silvam, qua Boemia liminatur ¹⁶⁾. Deinde ad aquilonalem ¹⁷⁾ hii sunt termini: Psovane ¹⁸⁾, Ghrovati ¹⁹⁾, et altera Chrovati ²⁰⁾, Slasane ²¹⁾, Trebowane ²²⁾, Boboran ²³⁾, Dedosane ²⁴⁾, usque ad mediam silvam, qua Milcianorum ²⁵⁾ occurrunt termini. Inde ad orientem hoc fluvius habet terminos: Bug ²⁶⁾ scilicet ²⁷⁾ et Ztir ²⁸⁾ cum Cracova ²⁹⁾ civitate provinciaeque, cui Wag ³⁰⁾ nomen est, cum omnibus regionibus ad praedictam urbem pertinentibus, quae Cracova ³¹⁾ est. Inde Ungarorum ³²⁾ limitibus additis usque ad montes, quibus nomen est Tritri ³³⁾, dilatata ³⁴⁾ procedit. Deinde in ea parte, quae meridiem respicit, addita regione Moravia usque ad fluvium, cui nomen est Wag, et ad mediam silvam, cui nomen est Moure ³⁵⁾, et eiusdem ³⁶⁾ montis, eadem parochia tendit, qua Bavaria liminatur ³⁷⁾. Mediantibus itaque nobis et communi

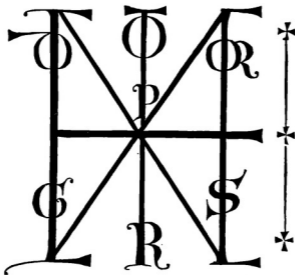
zenského, se svolením laiků, knížete českého Wratislawa a bratra jeho Konrada, wévody Fridricha, wévody Litolta, falckrabí Rapoty a všech, kdož tam jsau byli pohromadě, prwotní ona osada s weškerym objemem hranic swých jest stolici Pražské přisauzena. Hranice pak její na západ tyto jsau: Tuhošť, která dosahuje k rozhraní feky Kauby, Mza, Sedlice a Lučané a Děčané, Lutomifičci, Lémuzi až k rozhraní lesa, který Čechy ohraňuje. Potom na pólnoc tyto jsau hranice: Pšovane, Chrováti a druhá Chrováti, Slezané, Třebowané, Boboňané, Dědoňané až k rozhraní lesa, kdež přicházejí hranice Milčanů. Odtud na východ má tyto feky za hranice: totiž Buh a Styr s hradem Krakovem a s krajem, jehož jméno jest Wáh, se všemi krajinami k řecenému hradu náležejícími, kterých jest Krakov. Potom připojením hranic uherských až k horám, které slowan Tatry, široko wztahuje se. Konečné w té straně, která jest obrácena na poledne, připojením krajiny morawské až k fece, která slowe Wáh, a k rozhraní lesa, který se nazývá Moure, i té hory, osada ta se wztahuje, kdež s Bawory hraničí. Prostřednictwím tedy našim a přistáupením obecného přísawědení knížat stalo se, že kníže české Wratislaw a bratr jeho Konrad swrchuřečenému biskupu Pražskému, bratru swému osadu, které s řádem saudním dožadował, celkem zpět přičetli a nawrátili. A protož my

¹⁾ Tietrico 1; Tiedericio 2; Liederico 3; Theoderico 4; Thyderico 4a. — ²⁾ Cunrado 4; Cónrado 7. — ³⁾ Ódalricio 1; Ódalrico 4a; Vdalrico 2b. — ⁴⁾ Cistetensi A; Heysthetensi 4, 4a. — ⁵⁾ přips. w A rukau jinou. — ⁶⁾ Lutholdi 4, 4a. — ⁷⁾ Rapothonis 1, 2b, 4, 4a, 7; Rapotae 3. — ⁸⁾ Tugast 1, 2, 2a, 2a, 2b; Iugast 3; Tugozs 4, 4a; Cugast 7. Nynější Domežlicko. O poloze starého Tugastum srowné pojednání hr. Eugena Černína w Pam. archaeol. a mistopis., VI, str. 56 a násl. Srow. též Palackého Dějiny nár. Česk., I, str. 254 a násl. — ⁹⁾ que 2, 2a, 2b, 3, 4, 4a, 7. — ¹⁰⁾ nemá A, 3; Zeyza 4, 4a; w 2b jest při slowě Zelza knížek a potom po straně při takowém též znamení jest připsáno alias Zedlica. — ¹¹⁾ nemá 2a, 2a, 7; Zedles 3; Zedlicane 4, 4a. Dobrowský má za to, že Zelza a Zedlica jest jen různé čtení téhož jména; nám se zdá, že by se mělo čísti Mza, Zedlica. — ¹²⁾ W 2 může se čísti Liusena nebo Luisena; Luisena 3, 7; Lucsena 4, 4a; et zárowně wynechón. — ¹³⁾ Dasena Dacane 1, 2; w 2b po straně alias Dacane; Daciane 4, 4a. — ¹⁴⁾ Lutomerici 2, 3, 7; Luthomirici 4, 4a. — ¹⁵⁾ Lemuzi 4. — ¹⁶⁾ Liminatur 2a. — ¹⁷⁾ aquilonem 3, 4, 4a, 7. — ¹⁸⁾ Psowane 2, 2a, 2b. — ¹⁹⁾ Chrovati 1, 2, 2a, 2b; Chrovati 2a; Chouati 3; Crouati 4; Chowati 7. — ²⁰⁾ nemá A, 1; Chrovati 2, 4, 4a; Hrovati 3; Chrowacz 2a. — ²¹⁾ Slasane 1, 2, 2a, 2a, 2b, 4. — ²²⁾ Tak A, 1; Trebowane 7; ostatní Trebouse. — ²³⁾ Bobrane A; Pobrane 3. — ²⁴⁾ Dedosese 1, 2, 2a, 2b; Dedossene 3; Dedosae 4, 4a. — ²⁵⁾ Milcianorum 4, 4a. — ²⁶⁾ Bug 7. — ²⁷⁾ felicitat 1. — ²⁸⁾ Ztir 2b; Zur 4a. — ²⁹⁾ Krakovia 1; Krakovia 2; Krakow 2a, 2a, 2b, 7; Chracow 4a. — ³⁰⁾ Tak A; ostatní Wag. — ³¹⁾ Krakow 2, 2b, 3; Cracowa 2a; Cracowin 2a. — ³²⁾ Ungariorum 4, 4a. — ³³⁾ Tritri 2a. — ³⁴⁾ dilata 4a. — ³⁵⁾ Mderre 2, 2a; More 2a; Mderre 2b; Mure 4, 4a; Móre 7. — ³⁶⁾ eius A. — ³⁷⁾ limitatur 2, 2a, 4. Tuto jest w 5 poznamenáno: Qualiter utem hec parochia dilatata fuerit et confirmata, qui vult melius scire, querat in privilegio eiusdem ecclesie, ostatní pak schází. O poloze míst tuto jmenovaných srowné Palackého: Dějiny národu Českého I, 254, kde i jiné spisy téhož se týkající jsau wyceny.

principum aspirante¹⁾ suffragio factum²⁾ est, ut dux Boemiae Wratislaus et frater eius Chounradus supradicto Pragensi episcopo³⁾, fratri suo, parochiam iudiciario ordine⁴⁾ requisitam ex integro⁵⁾ reprofiterentur et redderent. Proinde nos rogatu eiusdem episcopi racionabiliter inducti, Pragensis episcopatus redintegrationem⁶⁾ nostrae imperialis auctoritatis edicto⁷⁾ illi et successoribus eius⁸⁾ confirmamus et stabilimus, inviolabiliter decernentes, ne ulla posthac cuiuslibet conditionis persona vel ulla societas hominum, Pragensi ecclesiae quicquam sui iuris in praenotatis terminis alienare praesumat. Cuius redintegrationis⁹⁾ et confirmationis¹⁰⁾ auctoritas, ut omni aevo stabilis et inconvulsa permaneat, hanc cartam inde conscribi, quam sicut infra apparet, manu propria roborantes¹¹⁾ impressione signi nostri iusinus insigniri¹²⁾. Data¹³⁾ III Kal. Maii anno ab¹⁴⁾ incarnatione domini 1086, indictione IX¹⁵⁾ anno autem¹⁶⁾ domini Heinrici regni quidem XXXII, imperii vero III.

prosbau téhož biskupa rozzně jsauce nawedeni, znouwzceleni Pražského biskupstwí wyrokem náš cisařské moci jemu a nástupcům jeho stwzujeme a stanowíme, rozkazujíce nezrušitelně, aby napotom žádná jakéhokoli stavu osoba aneb jaký lidský spolek Pražskému kostelu čehožkoli z práwa jeho w mezích prwé naznačených odciziti se neopowázil. Kteréhožto znouwzceleni a stwzení moc aby po všechen čas stála a nezvrácena zůstala, tento list o tom kázali jsme sepsati, kterýž, jak jest doleji widěti, vlastní rukau stwrdiweše přitištěntm znaku našeho dali jsme označiti. Dáno dne 29 Dubna léta od narození páně 1086, indikci 9, roku pak Jindřicha pána kralowání 32, cisařstwí třetího.

Signum¹⁷⁾ domini Heinrici¹⁸⁾ tertii, Romanorum imperatoris augusti, quod ego vidi ipsum caesarem suis manibus annotantem in privilegio Pragensis episcopatus.

Znak pana Jindřicha třetího cisaře Římského, rozmnožitele říše, který jsem já widěl cisaře samého swými rukama znamenati w privilegii Pražského biskupstwí.

¹⁾ aspirantibus 2aa. — ²⁾ per factum 1; peractum 2aa; pactum 3. — ³⁾ ep. Gobehardo 4, 4a. — ⁴⁾ iure A. — ⁵⁾ int. et repr. A. — ⁶⁾ reintegr. 2, 2a, 4. — ⁷⁾ adicto 1. — ⁸⁾ suis 2aa. — ⁹⁾ jako wyše w pozn. 6. — ¹⁰⁾ et conf. nádeps. w A rukau jinau. — ¹¹⁾ Tak 4a; nemá 1; ostatni laborantes. — ¹²⁾ insigniri 4; consigniri 2aa. — ¹³⁾ datee 2b. — ¹⁴⁾ misto ab inc. dom. má 3, 4, 4a dominicae incarnationis. — ¹⁵⁾ VIII 2, 7. — ¹⁶⁾ nemá 4, 4a. — ¹⁷⁾ W ruk. 4 jest misto monogramu prázdny kruh žlutau barwau lažený; w A pak jsau čárky střidawě černau, žlutawau a černawau barwau učiněny. W ruk. 2b jest monogram teprw po posledních slowich této kapitoly položen a schází docela w ruk. 2a. — ¹⁸⁾ Heinrici 1.

1086 38. Similiter eodem anno Heinricho imperatore demandante et Maguntino archiepiscopo Wezelone ¹⁾ interveniente, per ²⁾ legatos apostolicos ³⁾, qui eidem interfuerunt concilio, domnus ⁴⁾ Clemens ⁵⁾ papa secundum praedictos terminos suo privilegio corroborat ⁶⁾ Pragensem episcopatum, id efflagitante ⁷⁾ et suggerente Gebehardo episcopo per suum capellanum nomine Albinum, quem cum legatis apostolicis ex Maguntia hac ⁸⁾ de eadem causa miserat Romam.

Eodem anno V Idus Junii ⁹⁾ obiit Otto, dux Moraviae, frater Wratislavi ducis Boemiae ¹⁰⁾. Interea Egilbertus ¹¹⁾ Treverensis archiepiscopus ¹²⁾ iussu obtemperans imperatoris ¹³⁾ adveniens metropolim Pragam, XVII Kal. Julii inter sacra missarum sollempnia regalibus fascibus indutum unxit ¹⁴⁾ in ¹⁵⁾ regem Wratislaum, et inposuit diademata super caput tam ipsius quam eius coniugis Zuatavae ¹⁶⁾, ciclade regia ¹⁷⁾ amictae, clericis et universis satrapis ter ¹⁸⁾ acclamantibus: Wratislavo regi tam ¹⁹⁾ Boemico tam Polonico, magnifico et pacifico, a deo coronato, vita, salus ²⁰⁾ et victoria. Post haec tertia die archipraesul secundum regiam magnificentiam immenso pondere auri et argenti ditatus ²¹⁾ et ceteris xeniis ²²⁾ ac ²³⁾ muneribus donatus, cum magno honore laetus ²⁴⁾ ad propria remeavit.

1087 39. Anno dominicae incarnationis 1087 rex Wratislaus collecto exercitu intrat Zribiam ²⁵⁾, quam olim imperator Heinrichus in perpetuum sibi habendam tradiderat, et dum ²⁶⁾ quoddam castrum nomine Gwozdek ²⁷⁾ prope urbem Misens ²⁸⁾ reaedificat ²⁹⁾, aliis insistentibus operi, mittit duas scaras ex electis militibus cum filio suo Bracizlavo ultum ire olim sibi illatae ³⁰⁾ iniuriae. Nam quodam ³¹⁾ retro diem tempore, dum redit imperatoris de curto, casu contigit in quadam villa nomine Kileb ³²⁾ valde magna eum pernoctare, ubi noctu orta seditione inter suos et

38. Rowněž toho roku z uloženi císaře Jindřicha a zproštědkováním arcibiskupa Mohušského Wezela po legátech apoštolských, kteří byli při tom sboru, pan Kliment papež dle prvé řečených hranic privilegiem svým stvrdil biskupství Pražské k žádosti a přičiněním biskupa Gebharta skrze kaplana jeho jménem Albina, kterého s legaty apoštolského z Mohuče z též přčiny byl poslal do Říma.

Téhož léta dne 9 Čerwna zemřel jest Otto kníže moravské, bratr Wratislawa knížete českého. Mezitím Egilbert arcibiskup Trierský, poslechnuv rozkazu císařského, přijel do sídelního místa do Prahy a dne 15 Čerwna mezi slaužením mše swatě pomazal Wratislawa, w královské znaky odčného, a posadil korunu na hlavu jak jeho tak také manželky jeho Swatavy, rauchem královským ozdobně, při čemž žákowstvo a všichni welmoži třikrát wolali: Wratislawu králi, jak českému tak polskému, wznešenému a pokoje milownému, od Boha korowanému, žiwot, štěstí a wítězství! Potom třetího dne arcibiskup podlé královské wznešenosti nesmírnau tíží zlata a stříbra obohacený a jinými dary a počtami obdařený s welkau poetiowiti wesele odjel k domowu.

39. Léta od narození páně 1087 král Wratislaw sebrav pole wytáhl do Srbska, které jemu prvé císař Jindřich odewzdal nawždy w majetek. A když obnowowal nějaký zámek řečený Hwozdec blíž bradu Míšně, co jiní setrwali w díle, poslal dwa zástupy wybraných bojowniků se synem svým Břetislawem ku pomstění učiněného sobě prw pychu. Nebo předtím jednoho času, když se wracel od dworu císařského, náhodau stalo se, že přenocowal w jedné wsi welmi weliké, řečené Kileb; kdež w noci stala se různice mezi jeho lidmi a obywateli, a zabiti

¹⁾ Wezelone 1, 2, 2a, 2aa; Wezelone 3; Wezzelone 4, 4a; Welizone 2a. — ²⁾ pro legatis A. — ³⁾ ap. ex Magonia přídáno, ale potom podtečkowáno w f. — ⁴⁾ podtečkowáno w 2. — ⁵⁾ nemá 2, 2a, 2b. — ⁶⁾ corroborat 4, 4a. — ⁷⁾ flagitante 2b. — ⁸⁾ ac 1. — ⁹⁾ Iulii 4, 4a. — ¹⁰⁾ Boemorum 4, 4a. — ¹¹⁾ Eilbertus f. — ¹²⁾ episcopus 1, 7. — ¹³⁾ imperatori oprav. A; imp. Henrici 4, 4a. — ¹⁴⁾ duxit A. — ¹⁵⁾ nemá A. — ¹⁶⁾ Suatae 2; Zuatae 2a; Zuathave 4, 4a; Zuathane 2b; Zuatavae 7. — ¹⁷⁾ aurea 2aa. — ¹⁸⁾ nemá 7. — ¹⁹⁾ quam místo tam 1, 2a, 2aa, 2b, 3; nemáj 4, 4a. — ²⁰⁾ laus místo salus a následující et wynecháno 7. — ²¹⁾ est nadsaps. A. — ²²⁾ exeimisi 1; xen. ac nemá A. — ²³⁾ nemá f. — ²⁴⁾ nemá 3. — ²⁵⁾ Zribiam 3; Srbiam 2aa. — ²⁶⁾ cum f. — ²⁷⁾ Gwozdec 2, 2a, 2b, 4, 4a; Gwozdec 2aa; Gwozdec 3. — ²⁸⁾ Misens f.; Misnam 4; Misn 4a. — ²⁹⁾ redificat f. — ³⁰⁾ illatam iniuriam 4, 4a. — ³¹⁾ quoddam f. — ³²⁾ Kyleb 1, 2, 2a.

cives occisi sunt a villanis duo fratres, primi inter primates, huius patriae immanes columnae, virtutum clari lumine¹⁾, Nacarat²⁾ et Bzñata³⁾, filii Taz⁴⁾ comitis. Mox secundum regis iussum, qui missi fuerant festinans die et noctu, tertia luce⁵⁾ summo diluculo invadunt cum magno impetu praedictam villam, et diripiunt omnia bona illorum, ipsos quoque et uxores eorum usque ad corrigiam⁶⁾ calciamenti spoliant, et funditus aedificia subvertunt igne comburentes, atque equis et pecoribus simul abductis illaesi viam tenuerunt. Facta autem meridie, dum transirent quoddam flumen, filius herilis nactus amensia loca fluminis, iussit cum praeda scutarios⁷⁾ praecedere, viros autem fortiores secum invitat ibi⁸⁾ prandium sumere⁹⁾. Et quia magnus aestus erat, filius ducis nimio calore exaestuans, dum post prandium in aqua paulisper refrigeraretur natans, mittit¹⁰⁾ ad eum Alexius comes ita mandans: Non hic, ait, in Wlitava¹¹⁾ aut in¹²⁾ Ogra tua natas. Tolle moras, fortium portus virorum gazas. Ad haec juvenis: Naturale est, inquit, senibus ad aurae¹³⁾ motum semper trepidare, et quamvis sibi iam imminientia, plus tamen quam juvenes, timere fata. Quod cum relatum esset Alexio: Deus, inquit, faciat, sed eventu prospero¹⁴⁾, ut talis assit nunc et inevitabilis fortunae occasio, ubi juvenes videant, utrum senes an ipsi magis fata timeant. Dum haec loquitur praedictus comes, ecce plus quam 20 apparent equites missi a Saxonibus, ut eos provocarent cimbello¹⁵⁾, sicut mustela hostem suum aspident strangulare volens provocat umbra caudae suae de antro. Quos ut¹⁶⁾ viderunt¹⁷⁾ nostrates, inconsulti homines, plus audaces quam perspicaces, Alexio nimium refutante et prohibente eos ac revocante, ruunt in sua fata persequentes¹⁸⁾ inimicos. Nam statim ferrea legio Saxonum¹⁹⁾ prosilit ex insidiis, et nec unus, qui persecuti sunt hostes, evasit ex nostris. Cumque hi, qui remanserant in castris, viderent in coelum ascendere quasi per turbinem globum pulveris,

jsau od wesničánú dva bratři, první mezi prvními¹⁰⁸⁷ této vlasti slaupové znamenití, ctností světlelem se zářící, Načerat a Wznata synové Tasa župana. Ihned die rozkazu králova ti, kteří byli poslání, spěchajíce dnem i nocí, třetého dne o prvním svítání udeřili s velkou silou na tu ves, a pobrali všecky sřechky jejich, a je samy i ženy jejich světlí až do femínka na sfvěfici, a od země stavení rozbořili, obhñm pálce; i odvedše s sebou koně i dobytek, bez úkoru na cestu se dali. Ale když bylo poledne, když šli přes jednu řeku, syn kněžce, shledav příjemná místa u řeky, kázal štitonošům s kořisti napřed jít, muže však v boji udatnější pozval, aby tu s ním obědowali. A poněvadž bylo velké parno, syn kněžce horkem přilíš rozpálen, po obědě se trochu občerstvil ve vodě plowaje. Tehdy poslal k němu Aleš župan, tak mu wskazuje: Neplováš tu, di, ve své Wlitavě nebo v Ohři. Nechej meškání, udatných mužů poklady neseš. K tomu mladík odpověděl: Jest to přirozeno starcům, že se pokaždě třesou, jak wtr zavěje, a smrti, ač jim již nastává, více než mladí se bojí. Což když oznámno bylo Alšiovi, řekl: Báh dej, ale s dobrým výpadkem, aby nyní byla taková a newyhnutedlná štěstí příhoda, aby mladíci viděli, zdali se starci čili oni víc bojí smrti. Co to mluvil předčeený župan, hle víc než dwadcet jezdců poslaných od Sasů ukázalo se, aby je cimbálkem wylákali, tak jako kolčawa chtie nepřítelie svého hata úskrtit, stínem svého ocau jej láká z díry. Naši, jak je uviděli, lidé nepowážliwi, více směli než prozřetelní, ač jim Aleš welice zrazoval a zbraňoval a zpět je wolał, bželi v smrt swau honice nepřátelie. Nebo hned železný pluk Sasů wyskočil z úkrytu, a ani jeden z našich, který byl za nepřátelie bžel, neušel. Když pak ti, kteří byli w ležení zůstali, viděli do nebe wystupovati čumáč prachu jako wírem, i ač náhle a nenadálé příhody někdy i nejudatnější muže w boji we zmatek uwádějí,

¹⁾ nomine 3; culmine 2as. — ²⁾ Nakerat 2; Nacharat 4, 4a; Wanczerat 2as. — ³⁾ Wznata 2. — ⁴⁾ Iaz 3; Thaz 4, 4a. — ⁵⁾ die oprav. 1. — ⁶⁾ gi nadeps. rukau jinou w A. — ⁷⁾ scutarios 2a, 2b; tak měl i 2, ale r wyskřábno. — ⁸⁾ ad A. — ⁹⁾ nemá A. — ¹⁰⁾ misit 4, 4a. — ¹¹⁾ Wlitawa 1, 2b; Wlitaua 2; Wlitaua 2a, 3, 4, 4a; Multauia 2as. — ¹²⁾ nemá 3, 4, 4a. — ¹³⁾ adure 1. — ¹⁴⁾ propicio vel prospero 1, 2; propicio 2a, 2as, 2b; poslední kromě toho po straně ještě alias prospero. — ¹⁵⁾ Tak A; cimpello 1; cum bello 2, 2a, 2as, 2b; cum dolo 3; cymbello 4, 4a. — ¹⁶⁾ podtečkowano w A a nadepsáno rukau jinou cum. — ¹⁷⁾ Timto slowem začíná zase text rukopisu w G. — ¹⁸⁾ prosequentes 2. — ¹⁹⁾ Saxonum 1.

1087 et licet repentini et subitanei casus etiam fortissimos viros in bello conturbare ¹⁾ soleant ²⁾, tamen arma quam citius ³⁾ arripiunt ⁴⁾, hostes viriliter excipiunt, pugna ⁵⁾ summa vi conseritur, fragor armorum ⁶⁾ et clamor virorum usque ad nubes exoritur ⁷⁾, hastilia ⁸⁾ in primo ⁹⁾ congressu franguntur, res gladiis agitur ¹⁰⁾, donec deo opem ferente Saxones versi sunt in fugam, nostrates ¹¹⁾ habuere victoriam, sed nimis cruentam. Quia vero secundi ordinis milites cum praeda iam praecesserant ¹²⁾, in hac pugna soli tantum nobiles interierunt, Alexius ¹³⁾, Ratibor gener ¹⁴⁾ suus, Branis ¹⁵⁾ cum fratre Zlava et alii quam plurimi: Preda comes amisso pede vix mortem evasit. Filius vero ducis vulneratus est sub dextro pollice, et nisi capulus ensis, quem manu tenuit, ictui obstitisset, ex toto manum amisisset. Acta est autem haec strages VI Nonas Julii.

1088 40. Anno dominicae incarnationis 1088. Hildem ¹⁶⁾ temporibus haec acta quibus referuntur, Quidam miles erat, qui Beneda nomen habebat, Magnanimus juvenis praestanti corpore talis, Hector erat ¹⁷⁾ qualis pulcher vel Turnus in armis, Ex Jurata ¹⁸⁾ natus, cui primus Taz ¹⁹⁾ fuit avus.

Nescio, qua de re tunc offenso quoque rege Wratizlao, fugiens in Poloniam factus est miles domnae Judithae, coniugis ducis Wladizlai. Iamque duobus annis evolutis ²⁰⁾ remeans ²¹⁾ de Polonia, adiit Wigbertum, generum regis ²²⁾, rogans, ut per eius suffragia pristinam domini sui possit redire in gratiam. Sed quia hic Wigbertus vir erat in rebus valde discretus, nolens ²³⁾ ut in aliquo socerum suum offenderet, dati ei consilium, monens, ut interim apud Misnensem ²⁴⁾ episcopum nomine Bennonem tutius ²⁵⁾ maneret, et eum sibi ²⁶⁾ similiter intercessorem pararet. Intera contigit, ut iterum rex Wratizlao Zribiam ²⁷⁾ cum

nieméné zbrani co nejrychleji se chopili, nepřátelům mužně se postavili; swedeua bitwa silau nejwětší, třeskot zbrani a křik mužů až do oblaků se strnul; kopí w prvním setkání se zlámala, na meče došlo, až pomoci boží Sasové obrácení jsau na útěk; naši dobyli wítězství, však welmi krwawého. Poněwadž pak bojownice druhého řádu byli s kofisti již napřed šli, w této bitvě sami toliko šlechtici zahynuli, Aleš, Ratibor zeť jeho, Braníš s bratrem svým Slawau a jiných welmi mnoho. Předa župan, přišed o nohu, sotwa smrti ušel. Syn pak knížecí raněn jest pod pravým palcem; a kdyby nebyl jilec meče, který držel w ruce, ránu zadržel, celkem byl by o ruku přišel. Stala se pak tato porážka dne 2 Čerwence.

40. Léta od narození páně 1088. Těch časů, za kterých se wyprawuje, že se toto stalo, Byl jest bojownik; jeho jest bylo Beneda jméno; Welkoduchý to jinoch, wytečný tak těla krásau, Jak jest Hector byl nebo Turnus we zbrani krásný. Splozen byl Juratau; tomu Tas prvním slowe předkem.

Newim, pro jakau wěc tehdy urazil také krále Wratislawa, utekl do Polska, a stal se bojownikem paní Judity manželky knížete Wladislawa. A když již uplynula dvě léta, wrátil se z Polska, přišel k Wigbertovi, zeť králowa, aby jeho přimluwau mohl zase dojiti předešlé milosti u swého pána. Ale poněwadž tento Wigbert byl muž we wěcech welmi obezřetný, nechtěje, aby w čem tehána swého urazil, dal mu radu, přimluwaje jemu, aby zatím zůstal we wětší jistotě u biskupa Mišenského jménem Bennona a jeho aby sobě rovněž zjednal za přimluwce. Mezitím stalo se, že král Wratislaw opět přitáhl s wojskem

¹⁾ turbare A, 6. — ²⁾ solent 4, 4a. — ³⁾ quanto 2b. — ⁴⁾ corripunt A, 2, 2a, 2aa, 2b, 6, 3, tento ale opraweno w arripiunt. — ⁵⁾ nemá 4. — ⁶⁾ Lucan. Phars. I, 281. — ⁷⁾ Virg. Aen. II, 313. — ⁸⁾ astilia 1. — ⁹⁾ Misto in primo má 2b in immo. — ¹⁰⁾ Sallust. Cat. 60. — ¹¹⁾ hab. nostr. A. — ¹²⁾ praecesserunt 3. — ¹³⁾ Al. comes 4, 4a. — ¹⁴⁾ gen. sous neai w A, 6. — ¹⁵⁾ Brauis 2b; Bratus 3. — ¹⁶⁾ His 3. — ¹⁷⁾ nemá 3. — ¹⁸⁾ Iurata 2. — ¹⁹⁾ Thez 4, 4a; Iaz 3. — ²⁰⁾ evolutus měl 1, ale opraweno evolutis. — ²¹⁾ remanens A, ale opraw. inkaustum jiným w remeans. — ²²⁾ Wratizlai 4, 4a. Wigbert, hrabě Grojský, později markrabě mišenský a lužický, měl za manželku Jitku, krále Wratislawa druhau dceru téhož jména; první, jak právě zmíněno, měl Wladislaw, kníže Polské. — ²³⁾ nolens 1; volens 2aa. — ²⁴⁾ Misnensem A; Mysnensem 6. — ²⁵⁾ tutus A. — ²⁶⁾ sim. sibi A. — ²⁷⁾ Zrybiem 6.